

Høringsnotat – forslag til forskrift til havbunnsmineralloven kapittel 8 om erstatning til norske fiskere

1. Innledning

Lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven) trådte i kraft 1. juli 2019. Havbunnsmineralloven inneholder i kapittel 8 særlige regler om erstatning til norske fiskere, herunder forskriftshjemler.

I statsråd 12. april 2024 ble området som fremgår av Meld. St. 25 (2022–2023) åpnet for havbunnsmineralvirksomhet. Basert på dagens kunnskap, både om type og omfang av fiskeri og arealkonflikter/virkninger av havbunnsmineralvirksomhet, er det vanskelig å se for seg betydelige konsekvenser for fiskeriene ved aktivitet i området som er åpnet for havbunnsmineralvirksomhet.

Energidepartementet ser det som hensiktsmessig å fastsette mer detaljerte regler for virksomheten i forskrift, herunder forslag til forskrift om erstatning til fiskere. Tilsvarende regler om erstatning til norske fiskere finner man i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) kapittel 8 og i lov 4. juni 2010 nr. 21 om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) kapittel 9.

I henhold til havbunnsmineralloven kapittel 8 er staten på nærmere bestemte vilkår objektivt erstatningsansvarlig dersom fiskefelt skulle bli beslaglagt som følge av havbunnsmineralvirksomhet. På samme måte er også rettighetshavere til virksomheten ansvarlig uten hensyn til skyld for økonomisk tap mv. som følge av forurensning og avfall fra mineralvirksomheten og for innretninger mv. som volder skade. Det er fastsatt at krav om økonomisk tap skal fremsettes for en nemnd. Departementet foreslår at det med hjemmel i havbunnsmineralloven § 8-6, fastsettes en forskrift som gir nærmere bestemmelser om nemdens sammensetning, saksbehandling og klagebehandling. Forslaget til forskrift er basert på tilsvarende regler slik de er kjent fra forskrift til petroleumsloven kapittel 8 om erstatning til fiskere og kapittel 3 i havenergilovforskriften.

2. Virkeområde

Forskriftens virkeområde vil være krav som fremmes i medhold av havbunnsmineralloven kapittel 8. Dette vil enten være krav som følger av at fiskefelt blir beslaglagt, krav som følger av forurensning og avfall fra mineralvirksomheten eller krav som følger av at innretninger eller tiltak volder skade som ikke omfattes av krav som følger av at et område er beslaglagt. Det foreslås at virkeområdet defineres ved at det henvises til de aktuelle bestemmelsene i havbunnsmineralloven.

Forskriften får ikke anvendelse for undersøkelse og utvinning av forekomster av skjellsand, sand og grus i kystnære områder, jf. havbunnsmineralloven kapittel 10. I henhold til forskrift 20. desember 2023 nr. 2167 § 16 gjelder ikke havbunnsmineralloven kapittel 8 slik virksomhet.

3. Nemd

Havbunnsmineralloven fastslår at krav etter loven skal behandles av en nemnd. Nemndens sammensetning bør være slik at den har tilstrekkelig fagkunnskap om det saksområdet nemnden skal behandle og med kompetanse om de næringer som er involvert. For krav som følger av beslagleggelse av fiskefelt der staten på nærmere vilkår vil være ansvarlig, foreslås det derfor at nemnden settes sammen av representanter fra Sokkeldirektoratet og fra Fiskeridirektoratet. For krav som følger av forurensning og avfall og skadevoldende innretninger mv. foreslås det at nemnden settes sammen av en representant for

fiskeriorganisasjonene og en representant for selskaper med tillatelse etter havbunnsmineralloven § 4-1. For begge nemnder foreslås det at en person som fyller domstollovens krav til å være dommer, jf. lov 13. august 1915 nr. 5 § 53 og § 54, får ansvar for å lede nemnden, slik at antallet medlemmer i nemndene blir tre.

Det foreslås at nemndene oppnevnes av Kongen for to år av gangen. Kongens myndighet kan delegeres til Energidepartementet.

4. Klagebehandling

Det er forutsatt i havbunnsmineralloven § 8-6 andre ledd at krav som avgjøres av nemnden kan påklages til en klagenemnd. Departementet foreslår bestemmelser om klagenemndens sammensetning slik at også denne settes sammen av representanter med faglig innsikt i de faktiske problemstillingene og slik at nemndens sammensetning er balansert for å kunne ivareta så vel fiskerienes interesser, selskapenes interesser så vel som statens interesser. Det foreslås derfor at nemnden er sammensatt av medlemmer fra henholdsvis Fiskeridirektoratet, Sökkeldirektoratet, fiskeriorganisasjonene og selskaper med tillatelse etter loven § 4-1. Også her antas det hensiktsmessig at nemnden ledes av en person som fyller kravene til dommer.

Også klagenemnden foreslås oppnevnt av Kongen for to år av gangen. Kongens myndighet kan delegeres til Energidepartementet.

5. Saksbehandling og administrative bestemmelser

Det foreslås saksbehandlingsregler i form av en frist på fire måneder for behandling av krav. Det foreslås videre at nemndens avgjørelse skal fattes ved flertallsvedtak. Dette på samme måte som ved behandling av krav etter petroleumsloven kapittel 8.

Det foreslås administrative bestemmelser om innmelding av krav og om sekretariat for nemnden. Også dette på samme måte som innenfor petroleumsvirksomheten.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det kan påløpe noen utgifter til saksbehandling og dekning av eventuelle fremtidige erstatningskrav. På bakgrunn av at det er begrenset fiske i det området som er åpnet for havbunnsmineralvirksomhet, antas dette å bli begrenset. Ved å legge sekretariatet for nemndene til Fiskeridirektoratet, slik det er gjort for tilsvarende nemnder under petroleumsloven og havenergilova, legges det til rette for synergier.

7. Ikraftsetting

Det tas sikte på at forskriften trer i kraft 1. juli 2025.

Utkast – forskrift til havbunnsmineralloven kapittel 8 om erstatning til norske fiskere:

Hjemmelsgrunnlag: havbunnsmineralloven § 8-6 første ledd

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for behandling av erstatningskrav som fremmes som følge av beslagleggelse av fiskefelt i medhold av havbunnsmineralloven (loven) § 8-2, forurensning av avfall i medhold av loven § 8-3 og skader som følge av innretninger i medhold av loven § 8-5.

§ 2. Nemnd for behandling av krav

Krav som følge av beslagleggelse av fiskefelt etter loven § 8-2 behandles av en nemnd bestående av en representant fra Fiskeridirektoratet, en representant fra Sokkeldirektoratet og et medlem som fyller kvalifikasjonene til dommer, jf. lov 13. august 1915 nr. 5 § 53 og § 54.

Nemnden skal behandle et krav etter loven § 8-2 innen fire måneder fra det tidspunkt kravet kom frem til nemndens sekretariat, jf. § 7. I særlige tilfeller kan nemnden bestemme at saksbehandlingstiden kan forlenges.

Krav som følge av forurensning og avfall etter loven § 8-3 og skadevoldende innretninger etter loven § 8-5 behandles av en nemnd bestående av en representant for fiskeriorganisasjonene, en representant for selskaper med tillatelse etter loven § 4-1 og et medlem som fyller kvalifikasjonene til dommer, jf. lov 13. august 1915 nr. 5 § 53 og § 54.

Medlemmet med dommerkompetanse er nemndens leder.

Nemndens avgjørelser fattes ved flertallsvedtak.

§ 3. Klagenemnd

Vedtaket fattet av nemnd som nevnt i § 2 kan påklages innen to måneder til en klagenemnd bestående av en representant for henholdsvis Fiskeridirektoratet, Sokkeldirektoratet, fiskeriorganisasjonene og selskaper med tillatelse etter loven § 4-1 samt et medlem som fyller kravene til dommer.

§ 2 fjerde ledd og femte ledd får tilsvarende anvendelse.

§ 4. Oppnevning av nemnd og klagenemnd

Nemndene nevnt i § 2 og § 3 oppnevnes av Kongen for to år av gangen.

Det oppnevnes et varamedlem for hvert medlem.

§ 5. Bevisvurdering for solidaransvar etter loven § 8-4

Ved bevisvurdering etter bestemmelsen om solidaransvar etter havbunnsmineralloven § 8-4 skal det særlig legges vekt på:

- a. den skadevoldende gjenstandens art, hvis dette kan bringes på det rene
- b. posisjon for skadehendingen (forlatt borefelt eller supplybåtrute)
- c. skaden eller skadens art

- d. skadehendingens forløp
- e. erfaring fra tidligere fiske i området
- f. rapporter om foretatte kontroller fra Sökkeldirektoratet

§ 6. Erstatningskrav

Krav om erstatning fremmes på nærmere fastsatt skjema.

Kravet sendes til nemndens sekretariat.

§ 7. Sekretariat

Sekretariatet for nemndene tilligger Fiskeridirektoratet.